

достовірне відображення фактичних витрат на виробництво продукції для забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Калькулювання собівартості одиниці продукції здійснюється для визначення ефективності запланованих і фактично здійснених агротехнічних, технологічних, організаційних і економічних заходів, спрямованих на розвиток і вдосконалення виробництва та для обґрунтування цінової політики підприємства [1].

Згідно Методичних рекомендацій № 132 собівартість продукції (робіт, послуг) – це витрати підприємства, пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт та наданням послуг[1]. До виробничої собівартості продукції відповідно до П(С)БО 16 включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Таким чином, сільське господарство має особливості накопичення та аналізу витрат в залежності від розміру, організаційної специфіки конкретного підприємства. Вміло організований облік витрат та калькулювання собівартості продукції, має забезпечити оперативне, достовірне та повне надходження інформації щодо кількості та вартості одержаної продукції, трудових, матеріальних та грошових витрат на виробництво продукції по підприємству в цілому та окремих його структурних підрозділах .

Література:

1. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Мінагрополітики України від 28.05.2001 р. № 132.

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Катерина Сайко

магістрант

Київський національний університет технологій та дизайну

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

На підприємствах у процесі виробництва використовується значна кількість сировини і матеріалів. У собівартості продукції багатьох галузей питома вага затрат матеріалів становить 65—90 %. З метою зменшення матеріальних затрат у процесі виробництва, зниження собівартості, ліквідації невиробничих втрат доцільно знаходити внутрішні резерви. Суттєве значення має правильна організація обліку виробничих запасів та його побудови.

Від організації і ведення обліку виробничих запасів залежить точність визначення прибутку, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та ефективність роботи підприємства, загалом.

Насамперед, правильна організація обліку виробничих запасів на підприємствах потребує оснащення складських приміщень відповідним обладнанням, пристосуванням (стелажами, полицями, ящиками), вимірювальними приладами (міри, ваги). Матеріали на складах слід розміщувати за секціями, а всередині останніх - за окремими групами і типосорторозмірами (на полицях, штабелях, стелажах) з метою оперативного їх прийняття, відпуску та перевірки наявності. У місцях зберігання за кожним видом виробничих запасів закріплюють ярлик, де зазначена інформація щодо їх місцезнаходження.

Крім того, належна організація обліку виробничих запасів, потребує встановлення осіб, відповідальних за їх прийняття, відвантаження, зберігання, правильне і своєчасне оформлення відповідних облікових операцій (завідувачі складами, комірники, експедитори), а також слід скласти список посадових осіб, яким надано право підпису документів на отримання і видачу зі складу, надання дозволу (перепустки) на вивіз з підприємства виробничих запасів.

Належна організації обліку виробничих запасів, потребує визначення, коли, звідки, скільки і на яку суму надійшли виробничі запаси, як виконуються програми постачання; кому, коли і яку кількість відпущено; як виконується програма виробничого споживання; який залишок окремих видів виробничих запасів і чи витримано встановлені ліміти.

Існує низка суттєвих передумов належної організації обліку виробничих запасів:

наявність інструкції з обліку виробничих запасів; правильне групування (класифікація) виробничих запасів; раціональна організація складського господарства; розробка номенклатури виробничих запасів; розробка норм витрачання виробничих запасів.
--

Облік виробничих запасів ведеться за такими напрямками: кількісно-вартісний; облік заготівлі і придбання та розрахунків з постачальниками; наявності і руху на складах; використання у процесі виробництва; продажу, реалізації і розрахунків з покупцями.

Підставою побудови обліку виробничих запасів є планово-облікова класифікація, оцінювання, документування наявності та руху, система рахунків.

Належно організоване документування виробничих запасів забезпечує правильність списання їх вартості на виробництво, оцінку незавершеного виробництва, відображення у звітності. Існують типові первинні документи з обліку руху виробничих запасів, зокрема, журнал обліку вантажів, що надійшли; довіреність та журнал реєстрації довіреностей; прибутковий ордер (заповнюється на складі під час отримання запасів у разі відсутності розбіжностей). Підприємства самостійно визначають, які документи слід

використовувати з урахуванням розмірів та специфіки галузі (матеріальне виробництво, будівництво, транспорт).

Структура документообігу має забезпечувати надходження необхідної інформації для обліку, контролю і оперативного управління руху виробничих запасів. З метою своєчасного відображення господарських операцій у оперативному та бухгалтерському обліку на підприємстві доцільно складати графіки руху документів між службами підприємства та надходження їх у бухгалтерію.

На підприємство виробничі запаси можуть надходити шляхом: придбання у постачальника; самостійного виготовлення; придбання через підзвітну особу; як внесок до статутного капіталу. На підприємства виробничі запаси надходять зазвичай від постачальників на підставі договорів постачання. Запаси також можуть надходити через підзвітних осіб в порядку їх закупки дрібними партіями за готівку.

На виробничі запаси, що надійшли від постачальників, оформлюють такими первинними розрахунковими документами: платіжні вимоги, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні.

Синтетичний облік наявності і руху виробничих запасів на підприємствах ведеться згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [1] та Плану рахунків [2] на рахунку 20 "Виробничі запаси" за відповідними субрахунками. За дебетом рахунку 20 "Виробничі запаси" і його субрахунків відображають надходження відповідних запасів на підприємство та збільшення їх вартості в результаті дооцінки, за кредитом – витрати на виробництво, відпуск в переробку, на сторону, а також зменшення їх вартості внаслідок уцінки [1].

Аналіз наукових праць та обліково-аналітичної практики свідчить такі негативні аспекти у роботі з виробничими запасами:

- відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку з метою забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією;
- застосування підприємствами застарілих галузевих нормативно-правових документів з обліку виробничих запасів;
- невідповідний рівень (або відсутність) контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів (визначення оптимального їх рівня; вивчення обсягів, причин створення та політики реалізації понаднормативних виробничих запасів);
- недостатній рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами;
- складність та дискусійність аспектів визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості виробничих запасів.

Вирішення щойно зазначених проблем потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для облікової практики підходів до ефективного їх використання та оптимізації

результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Деякі теоретичні положення і питання обліку виробничих запасів потребують вдосконалення і доопрацювання. Крім того, розв'язання цих питань зумовить вихід на якісно оновлений рівень побудови обліку виробничих запасів, значно підвищить їх роль в управлінні підприємством.

У зв'язку з цим, можна означити такі напрямки вдосконалення організації обліку операцій з виробничими запасами на підприємствах:

підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;
удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в організації обліку виробничих запасів та обґрунтування раціональних методів проведення їх інвентаризації;
обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;
чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів);
застосування уточненої системи рахунків синтетичного та аналітичного обліку до рахунку 20 «Виробничі запаси», яка сприятиме визначенню фактичного їх стану при списанні з можливістю відновлення та подальшого використання.

Реалізація щойно зазначених напрямів спрямованих на удосконалення організації обліку операцій з виробничими запасами сприятиме підвищенню результативності фінансово-економічної діяльності. Вирішення комплексу суперечливих та дискусійних питань обліково-аналітичного забезпечення виробничих запасів є актуальним для підприємств України з метою створення передумов для ефективною їх діяльності.

Література:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 №291.
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджений наказом МФУ від 30.11.99 № 291.